

בתי המשפט

עמ 000213/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

תאריך: 19/03/2009

לפני: כבוד השופטת מוסיה ארד - נשיאה
כבוד השופט דוד חשין - סגן נשיא
כבוד השופט נ' עם סולברג

המערעות

בעניין: 1. שרון בר-שאול
2. יעל בר-שאול

ע"י ב"כ עו"ד הדר עירא

נגד

היועץ המשפטי

ע"י עוה"ד ענבל קדמי-עברי ומיכל ברגר
באמצעות המחלקה המשפטית המשרד הרווחה

המשיב

פסק - דין

לפנינו ערעור על פסק-דינו של בית המשפט לענייני משפחה בירושלים (סגנית הנשיא השופטת נילי מימון), לפיו נדחתה בקשתן ההדדית של המערעות לאמץ האחת את הילדים שילדה רעותה.

המערעות שרון בר שאול הינה רווקה, יהודיה, ילידת ישראל, בעלת תואר מוסמך בחינוך מאוניברסיטת הרווארד בארה"ב ועוסקת בהוראה. המערעת יעל בר שאול, הינה רווקה, יהודיה, ילידת ישראל, בעלת תואר ראשון באמנות מאוניברסיטת חיפה ועוסקת בהוראת אמנות. המערעות הן בנות-זוג החיות יחדיו ומנהלות משק בית משותף מאז חודש ספטמבר 1997. במהלך חייהן המשותפים החליטו המערעות להביא ילדים לעולם באופן שכל אחת משתיהן תהרה מתרומת זרע של תורם אנונימי. בדרך זו נולדה לשרון בר שאול ביום 9.9.03 בת וליעל בר שאול נולדו שני בנים, האחד ביום 8.7.01 והשני ביום 2.4.07. הבת והבן הגדולים נולדו מאותו תורם זרע אנונימי. כל הילדים חיים וגדלים עם שתי המערעות. מאז לידתם כשהמערעות משמשות לשלושת הילדים כשתי אמהות הדואגות לכלכלתם ולרווחתם. גם הילדים מצידם רואים בשתי המערעות את שתי אמהותיהם הטבעיות למרות שהם יודעים מי היא אמם הביולוגית. כביטוי לקרבה המשפחתית ביניהן, החליפו המערעות את שמות משפחותיהן לשם אחד משותף, על מנת שהן וכל ילדיהן ישאו שם משפחה זהה. לאחר לידת שני הילדים הגדולים ובטרם נולד הילד השלישי,

בתי המשפט

עמ 000213/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

תאריך: 19/03/2009

לפני: כבוד השופטת מוסייה ארד - נשיאה
כבוד השופט דוד חשין - סגן נשיא
כבוד השופט נ' עם סולברג

הגישו המערערות בקשה לבית המשפט למנותן כאפוטרופסיות נוספות, זו על ילדיה של זו. לאחר שגם המשיב צידד בבקשה ולאור המלצה של פקידת הסעד, נעתר בית המשפט ביום 28.11.04 לבקשה. בנוסף, ביום 6.5.04, ערכו המערערות צוואות הודיות, שכללו הוראות שמטרתן להבטיח את כלכלתם ומילוי צורכיהם של הילדים.

המערערות סברו כי משימתן בהבטחת טובת ילדיהן לא תושלם עד שהילדים יזכו לעיגון מלא של קשר ההורות המתקיים בפועל בינם לבין שתי אמותיהם. לכן פנו המערערות לבית המשפט קמא בבקשה להעניק לכל אחת משתייהן צו אימוץ ביחס לצאצאי רעותה. את בקשתן למתן צווי האימוץ ביססו המערערות על סעיף 23(2) בשילוב עם סעיף 25(2) לחוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981 (להלן – "החוק") כפי שסעיפים אלה פורשו בפסיקתו של בית המשפט העליון בע"א 10280/01 ירוס-חקק נ' היועץ המשפטי לממשלה.

לשם בדיקת טובתם של ילדי המערערות ומתן המלצות לגבי בקשת האימוץ, מונתה פקידת סעד. עם תום בדיקתה, הגישה פקידת הסעד תסקיר מקיף ומפורט ובו ציינה בין השאר: "לאור היכרותי את בנות הזוג ואת המערכת הזוגית וההורית שלהן...התרשמתי מזוגיות חזקה ויציבה בין שתיהן וכן התרשמתי כי מתקיים קשר חזק של הורות מעשית ופסיכולוגית של המבקשות, כלפי הילדים, אני מוצאת כי במצב זה ישנה חשיבות רבה בעיגון הקשר ההורי גם באופן החוקי...", "...מדובר בזוג נשים המקיימות מערכת משפחתית זוגית כ- 11 שנים, חיות יחד החל משנת 1997. בנות הזוג הקימו תא משפחתי חד מיני בטוח ויציב להן ולילדיהן. שתי הנשים מחויבות ומגדלות יחד באהבה ומסירות את שלושת הילדים. בפועל מתקיימים יחסי הורה ילד לכל דבר בין המבקשות לבין הקטינים...", פקידת הסעד הגיעה למסקנה כי האימוץ במקרה הנדון הוא לטובת הילדים ולפיכך המליצה בחום על מתן צווי האימוץ.

המלצה זו התקבלה על ידי המשיב והוא הגיש תובענה להכריז על הילדים בני אימוץ.

בית משפט קמא דחה את בקשת האימוץ ההדדית של המערערות. בית משפט קמא דחה את הבקשה בלי לקיים כל דיון בבקשה ובלי לאפשר למערערות להשמיע לפניו את

בתי המשפט

עמ 000213/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

תאריך: 19/03/2009

לפני: כבוד השופטת מוסייה ארד - נשיאה
כבוד השופט דוד חשין - סגן נשיא
כבוד השופט נ' עם סולברג

טיעוניהן. בית משפט קמא דחה את הבקשה חרף מסקנתה והמלצתה של פקידת הסעד ולמרות עמדתו החיובית של המשיב לבקשת האימוץ. בית המשפט קמא ציין כי טובתם של הילדים עלולה להיפגע אם יאומצו כמבוקש שכן שאלת מעמדם והסטטוס של בני אותו מין החיים חיים משותפים מצוי במחלוקת לאומית וחברתית. בסיום פסק הדין קבע בית המשפט כי "לא הוכחו כל נסיבות מיוחדות ולא מצויים בידי נימוקים מיוחדים לפיהם יש לסטות מהכלל הקבוע בסעיף 3 לחוק אימוץ ילדים, התשמ"א – 1981 ואף לא הוכח כי טובת הילדים נשוא בקשות אלה היא דווקא באימוצם".

אנו סבורים כי יש לקבל את הערעור ולהורות על מתן צווי האימוץ כמבוקש.

סעיפי החוק הרלוונטיים לעניין הנדון הם סעיף 1(ב), סעיף 3 וסעיף 25:

סעיף 1 (ב) לחוק קובע: "צו אימוץ וכל החלטה אחרת לפי חוק זה יינתנו אם נוכח בית המשפט שהם לטובת המאומץ"

סעיף 3 לחוק קובע: "אין אימוץ אלא על ידי איש ואשתו יחד; ואולם רשאי בית משפט ליתן צו אימוץ למאמץ יחיד –

(1)....

(2) אם הורי המאומץ נפטרו והמאמץ הוא מקרובי המאומץ ובלתי נשוי".

סעיף 25 לחוק קובע: "נוכח בית המשפט שהדבר יהיה לטובת המאומץ, רשאי הוא, בנסיבות מיוחדות ומטעמים שיציין בהחלטתו, לסטות מסייגים אלה:

(1)....

(2) פטירת הורי המאומץ וקרבת המאמץ לפי סעיף 3(2);

(3)....

(4)....

בקשתן של המערערות היא לצו אימוץ של מאמץ יחיד במסגרת סעיף 3(2) לחוק. הורי המאומץ אמנם לא נפטרו והמערערות אינן מקרובי המאומץ, כנדרש על פי סעיף 3(2) לחוק, אך בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון בע"א 10280/01 (להלן – פרשת ירוס-

בתי המשפט

עמ 000213/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

תאריך: 19/03/2009

לפני: כבוד השופטת מוסייה ארד - נשיאה
כבוד השופט דוד חשין - סגן נשיא
כבוד השופט נ' עם סולברג

חקק), הוראת סעיף 25(2) לחוק מאפשרת לסטות משני התנאים הללו ובלבד שמתקיימות הדרישות הקבועות בסעיף לפיהן "נוכח בית המשפט שהדבר הוא לטובת המאומץ" וכן כי קיימות "נסיבות מיוחדות".

לדעתנו, שתי דרישות אלה מתקיימות במקרה הנדון.

אשר לדרישה הראשונה והעיקרית של "טובת המאומץ", "השאלה...אינה אם עדיף הוא לכל אחד מהקטינים שהם יאומצו על ידי גבר (החי עם אימם, אם בנישואין ואם כידועים בציבור) או על ידי אחת מהמערערות (החיות עם אימם, כידועות בציבור). השאלה האמיתית הניצבת בפני בית המשפט לענייני משפחה הינה אם כל אחד מהקטינים ימשיך לחיות במשפחה החד-מינית בה הוא חי בלא שינתן צו לאימוצו, או שהם ימשיכו באותם חיי משפחה תוך מתן צו האימוץ..." (פרשת ירוס-חקק סי' 17 בפסק-דינו של הנשיא אהרן ברק).

תסקיר פקידת הסעד מלמד בבירור כי מתן צווי האימוץ במקרה הנדון הינו לטובת הילדים.

אשר לדרישה השנייה, קיומן של נסיבות מיוחדות, הרי שאלה חייבות להתייחס לקטין הספציפי שלגביו מתבקש צו האימוץ ועליהן להיות "מיוחדות" ולא רגילות. "היחודיות של הנסיבות צריכה לעולם להתייחס לקטין הספציפי ולעולמו החומרי והחברתי, ולא לשיקולים שהם זרים לבחינה זו" (פרשת ירוס-חקק סי' 19 בפסק דינו של הנשיא אהרן ברק). "אין להניח זהות בין התנאי של "טובת המאומץ" לבין תנאי "הנסיבות המיוחדות".

טובת המאומץ היא כלל. הנסיבות המיוחדות מאתרות בתוך אותו כלל את המקרים המצדיקים מתן צו אימוץ לפי תנאיו החריגים של סעיף 25. נסיבות אלה עשויות להיות מגוונות. בענייננו ניתן לשער, שהן תכלולנה בין השאר את קיומו של קשר נוכחי בין המאמץ למאומץ, את משכו של אותו קשר ואת עוצמתו... בכלל זה עשוי להינתן משקל גם למעמד המשפטי שניתן כבר לקשר, במסגרת דיני האפוטרופסות. אלה ואחרות הן הנסיבות, שבהצטרפותן עשויות להיחשב "מיוחדות" דיין, כדי להצדיק אימוץ לפי סעיף 25 (פרשת ירוס-חקק סעיף 32 בפסק דינו של הנשיא ברק).

בתי המשפט

עמ 000213/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

תאריך: 19/03/2009

לפני: כבוד השופטת מוסיה ארד - נשיאה
כבוד השופט דוד חשין - סגן נשיא
כבוד השופט נ' עם סולברג

במקרה הנדון, עיון בתסקיר פקידת הסעד והנסיבות כפי שהן נלמדות מהבקשה ובכללן העובדה שמדובר בקטינים אשר מיום לידתם חיים במסגרת יציבה ותומכת של שתי המערערות כאמהות של כולם, כאשר הקשר הזוגי בין האמהות הינו הדוק ומתקיים מזה למעלה מאחד עשרה שנים, כאשר המערערות כאמור לעיל משמשות גם כאפוטרופסיות האחת של ילדיה של רעותה, כל אלה מהווים נסיבות מיוחדות. לכן מתקיים במקרה דנן גם התנאי השני שבסעיף 25 הנ"ל. יודגש כי אין בקביעתנו זו משום הכרה בסטטוס משפטי חדש שטרם הוכר או נקיטת עמדה ערכית כלשהי אלא הכרעה באשר לכושרן של המערערות לאמץ את הילדים הספציפיים הנדונים בערעור זה. וכך אמר לעניין זה הנשיא ברק בסעיפים 22 ו-23 לפסק דינו בפרשת ירוס-חקק: "אין בו הכרה בזוג חד-מיני כיאיש ואשתו, אין בו אף הכרה בכל אחד מהם כיבן זוגי של האחר... כל שיש בו הוא התחשבות בנתונים האישיים במסגרת קביעה אינדיבידואלית באשר לטובת המאומץ ובאשר לקיומן של נסיבות מיוחדות למתן צו אימוץ למאמץ יחיד - לא לאימוץ על ידי משפחה חד מינית".

משהגענו למסקנה כי מתקיימים בעניינם של הקטינים ילדיהם של המערערות שני התנאים למתן צו אימוץ יחיד כקבוע בסעיף 25 לחוק, יש להורות על מתן צווי האימוץ.

לפיכך אנו מקבלים את הערעור, מבטלים את פסק דינו של בית משפט קמא ומורים על מתן צווי האימוץ כמבוקש.

הערבון יוחזר למערערות, באמצעות באת-כוחן.

ניתן היום, כ"ג באדר תשס"ט (19 במרץ 2009) במעמד המתייצבים.

נ' עם סולברג, שופט

דוד חשין, סגן נשיא

מוסיה ארד, נשיאה

